

קובץ

האור לחיים

שנה
שישית

מאמרים ושיחות
מזן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשיות בהר-בחוקותי תשפ"ג

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
20:57	20:03	* 19:12	ת"א
20:54	20:01	19:10	חיפה
20:57	20:04	19:12	ב"ש
20:54	20:01	19:10	

* לנוהגים 40 דק': 18:52

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:
orhachaim4@gmail.com
או בטלפון: **02-5000455** **02-5380014**
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשיות בהר-בחוקותי תשפ"ג

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אהריד" - חומש ויקרא

1 ה' מוריש ומעשיר

פניני אור החיים הקדוש:

8 מתנת ארץ ישראל

פרשה למעשה:

10 דברי סופרים חביבים יותר מדברי תורה

11 האמת יקרה אך משתלמת

13 אבן יקרה

19 כתר תורה

ה' מוריש ומעשיר

בתה. 'וּדְבַר שְׁפָתַיִם אֵין לְמַחְסוֹר' - על ידי שאמר לשר המשקים זכרתי והזכרתי, ניתוספו לו שתי שנים".

ליוסף הצדיק היה עצב גדול מהניסיון עם אשת פוטיפר, שבו נאלץ להשאיר את בגדו אצלה ולברוח, אך "בְּכָל עֵצָב יְהִי מוֹתֵר" - בזכות אותו צער היה דבר טוב, שזכה יוסף לשני בנים מאֲסִנַּת בַּת פּוֹטִי פְרַע, הלוא הם מנשה ואפרים.

ומנגד, "וּדְבַר

שְׁפָתַיִם אֵין לְמַחְסוֹר" - ההוספה שהוסיף יוסף בשפתיו, באמרו לשר המשקים "כִּי אִם זְכַרְתִּינִי... וְהִזְכַּרְתִּינִי" (בראשית מ, יד), היתה למחסור. אמירה זו לא סייעה לו לצאת מהר יותר מבית

וּשְׁבָתָהּ הָאָרֶץ שְׁבַת לָהּ' (ויקרא כה, ב).

מצות השמיטה מחזקת אותנו בביטחון בה' יתברך בלב שלם. על

ידי מצות השמיטה

מתחזקת בלב

הידיעה וההכרה

הברורה, שה'

יתברך הוא

המפרנס הבלעדי.

לאדם עצמו אין

מאומה, ואין

הוא יכול לעשות

מאומה מכוחו,

אלא הכל של

הקב"ה ומכוחו.

שלמה המלך אומר

בחכמתו (משלי יד,

כג): "בְּכָל עֵצָב יְהִי מוֹתֵר וּדְבַר שְׁפָתַיִם

אֵין לְמַחְסוֹר", ודרשו רבותינו (בראשית

רבה פט, ב): "בְּכָל עֵצָב יְהִי מוֹתֵר" -

כל דבר שנצטער יוסף עם אדונתו,

היה לו יתרון ממנה, למה שנטל את

"וְהָיָה זֶה רַק קִנְיָן

שֶׁצִּדִּיק לְפָרוֹעַ,

וּמִדַּה שֶׁתְּדַלּוֹת עֲצֻמָּה

לֹא תְבוֹא לְאָדָם

תּוֹסֶפֶת פְּרוֹנָסָה וְלֹא

יִתֵּר הַצְּלָחָה"

שיחסר לאדם מה שנקצב לו, וכמו שאמרו חז"ל במאמריהם (ביצה טז ע"א): כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה. וכן אמרו (יומא לח): אין אדם נוגע במוכן לחבירו אפילו כמלוא נימא.

וכבר היה אדם יכול להיות יושב ובטל, והגזירה היתה מתקיימת (-גזירת קצבת המזונות שקצבו לו בראש השנה), אם לא שקדם הקנס לכל בני אדם, "בְּזַעַת אֲפִיף תֹּאכַל לֶחֶם" (בראשית ג, יט), אשר על כן חייב אדם להשתדל איזה השתדלות לצורך פרנסתו, שכן גזר המלך העליון, והרי זה כמס שפורע כל המין האנושי אשר אין להימלט ממנו".

ההשתדלות המוטלת על האדם היא קנס, שקנסו בורא עולם כדי לתקן

האסורים, אלא אדרבה, בגלל דיבורו נענש והוצרך להמתין עוד שנתיים עד לגאולתו וליציאתו מבית האסורים.

ומכאן למדנו יסוד גדול, שאין לאדם להוסיף השתדלות יותר ממה שהוא מחויב. ההוספה לא תגרום להשגת מבוקשו, כי מה שנגזר עליו לקבל הוא יקבל גם בלי השתדלות יתרה, ואדרבה, ההוספה עלולה לגרום רק צער ומחסור.

כדי להבין מהי חובת ההשתדלות, שחייב בה האדם, נצטט קטע קטן מה"מסילת ישרים" (פרק כא):

"אומנם מה שיוכל לשמור את האדם ולהצילו מן המפסידים האלה הוא הביטחון, והוא שישליך יהבו על ה' לגמרי, כאשר ידע כי ודאי אי אפשר

יתרה מזו, הלך רבי שלמה לבעל בית הדפוס החדש, וגילה לו סודות מקצוע, יעץ לו כיצד יוכל לייעל את העסק החדש, ולימדו כיצד להשתמש במכונות. אף הגדיל לעשות, ונתן לו רשימה של כעשרים מפעלים שהזמינו אצלו בעבר עבודות גדולות, ונתן רשות לבעל בית הדפוס החדש לפנות אליהם, כדי שיפנו מעתה הזמנותיהם אליו.

בני ביתו של רבי שלמה לא הבינו מה עושה אביהם. לא די שבא מתחרה וגזול את פרנסתו, אלא שהוא אף עוזר למתחרה?

אמר להם הרב: "שמעו נא, בני! מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה עד ראש השנה (ביצה טז ע"א). הקב"ה קובע בדיוק כמה ירוויח האדם בכל שנה, אלא שצריך לטרוח ולהשתדל מעט כדי לקבל זאת. אם כן, כלום יעלה על הדעת, שייגרע חלקי מחמת שאסייע ליהודי בפרנסתו?

"ועוד, אם יש באפשרותי לפרוק מעלי מעט מקללת בְּיַעַת אֲפִיָּה תֹאכַל לְחֶם', מדוע לא אעשה זאת? אדרבה,

בזה את חטא אדם הראשון. וכבר הליצו בזה חכמי המוסר, שלא מצאנו אנשים שמהדרים בקללה, ומשלמים מס יותר מכפי שחויבו... ואם כן, יש לתמוה על אותם אנשים המהדרים ומרבים יתר על המידה בעבודה ובהשתדלות, והרי זה רק קנס שצריך לפרוע, ומההשתדלות עצמה לא תבוא לאדם תוספת פרנסה ולא יתר הצלחה.

בהשתדלות מועטת, כל אחד לפי דרגתו, תחול עלינו ברכת ה'.

בראשית הקמת העיר בני ברק פתח הרב שלמה כהן זצ"ל בית דפוס. כידוע, העיר בני ברק מרובה בסופרים וחכמים, וכולם באו להדפיס אצלו ספרים, ובחסדי ה' הוא הצליח לכלכל את בני ביתו בכבוד.

לאחר מספר שנים פתח יהודי נוסף בית דפוס, מול בית הדפוס הראשון. משפחתו של בעל בית הדפוס הראשון זעמה על המעשה שעשה אותו יהודי, אך אביהם הרגיעם, באומרו שהעיר בני ברק גדולה מספיק לשני בעלי דפוס.

הוריד חבילת מחקים ממדף גבוה, והושיט לילד מחק. למורת רוחו, הילד הביע אכזבה מהמחק, וביקש לקנות מחק אחר.

שוב עלה היהודי הזקן בסולם, והביא סוג שונה של מחקים, אך שוב המחק לא מצא חן בעיני הילד, והוא ביקש מחק אחר. כך חזר הדבר על עצמו במשך רבע שעה, עד שסוף סוף נמצא המחק שנשא חן בעיני הילד.

"המחק עולה שקל וחצי", אמר המוכר היגע.

"שקל וחצי?" קרא הזאטוט, "לא, זה יקר מדי, אני לא קונה".

ביום השני, השלישי והרביעי לא

אני שמח שלימוד תורתי חביב על הקב"ה, והוא פורק מעלי את עול הטורח והפרנסה, כדי שאתפנה יותר לעסוק בתורה" (להגיד' - דברים עמוד 791).

ראה לחזון איש באמונה וביטחון פרק ב' שרמזו לסיפור זה).

יהודי בגיל העמידה קיבל פיצויים ממקום עבודתו, ופתח חנות קטנה למכשירי כתיבה סמוך לבית הספר העירוני, בחושבו שתלמידי בית הספר יקנו ממנו את כלי הכתיבה, וכך ישתכר למחייתו.

בהפסקה נכנס לחנות תלמיד, וביקש לקנות מחק. עלה היהודי על סולם,

תורמים

104 ש"ח

למוסדות אור החיים

כסגולת ר' חיים פלאג'י

רבי חיים פלאג'י מצ"ח בספרו **'מועד לכל חי'**
(מגלה שמנאת בספר הקדשון 'ספר תעשה הודקה דף קט ע"ב) כה דבריו:

ערב שבועות - יפריש צ"א (91) פרסות
וישלים על שיעור ב' פעמים בין (ב) בנימטריה 52. כלומר: 2*52=104)
ויתנם לתלמיד חכם עני ועניו,
והוא תיקון לטעון אדם הראשון ועוון העבל ולפנם הברית,
והוא סגולה לחשוכי בניים ולקירוב הגאולה

לפרטים: **02-5000455**

טרחות טרחתי במשך ימות השבוע, ולא השתכרתי כמעט מאומה. והנה, לאחר שהתפללתי שימציא ה' פרנסתי, קיבלתי את כל הכסף הנצרך לי, ללא כל טרחה ויגיעה.

בפסוק בתהלים (קמה, טו) נאמר: "וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֹכְלֵם בְּעֵתוֹ". ה' יתברך נותן לכל אחד ואחד את פרנסתו במידה המדויקת ובזמן המדויק. כל שעלינו לעשות הוא להתחזק להאמין בבוראנו יתברך, שישלח את הנצרך לנו, ובמעט השתדלות תחול עלינו ברכת שמים.

אברך אחד רצה לצאת למסחר, ושקל בדעתו באיזה עסק כדאי לו להשקיע את חסכוניותו. יודעי דבר יעצו לו להשקיע במפעל בשר, שם

הצליח היהודי הזקן למכור כמעט מאומה, ודאגה עלתה בליבו, כיצד יוכל לקנות צרכי שבת? נשא היהודי תפילה מעומק ליבו לבורא עולם, ואמר: "ריבוננו של עולם, הרי כתבת בתורתך "בְּזַעַת אֶפְיָךְ תֵּאָכַל לֶחֶם", ואני מזיע ומתאמץ, ולא מצליח להשתכר מאומה. בבקשה, ה' יתברך, רחם נא עלי, והבא לי פרנסתי".

למחרת, ביום חמישי, נכנס תייר מארצות הברית לחנותו של הזקן, וביקש לקנות כמה עטי פרקר, כי הוא חפץ להביא מתנה נאה לבני משפחתו ולידידיו [בעבר, עט פרקר היה נחשב יוקרתי, ועלותו היתה גבוהה]. נענה הזקן בשמחה, ומכר לו תריסר עטי פרקר, וכך היה בידו כל סכום הכסף הנצרך לו להוצאות שבת.

לאחר מכן אמר היהודי בלבו: כמה

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
 זיווג הגון, רפואה שלימה
 או להבדיל, לעילוי נשמה
 לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

והתאונן בככי שבני משפחתו לא מסכימים בשום פנים ואופן שיישאר ללמוד בירושלים. הם דורשים, שיבוא בחזרה לגור בעירם, והזהירוהו שאם לא יעשה כדרישתם, לא יעזרו ולא יסייעו לו כלל. השבתי לו שיעמוד איתן ולא ישבר, ויראה שהם לבסוף יבואו אחריו.

כשאביו הגיע לפה לביקור אמרתי לו: "יש לך יהלום, רק תדאג ללטש אותו". המשפט הזה חלחל בו, ולימוד התורה של האברך היקר נתן את אותותיו, ועשה את פירותיו.

לאחר כמה חודשים ניגש אלי האברך, וסיפר שאביו הודיע לו שהם הסכימו שיגור היכן שלבו חפץ, והם ישלמו מדי חודש את שכירות הדירה, ובנוסף לכך קנו לו עופות ובשר ודגים, והבטיחו שידאגו שלא יחסר לו דבר,

יוכל להצליח הצלחה גדולה, שהרי כל בני האדם אוכלים בשר. שמע האברך לעצתם, והשקיע שני מיליון ש"ח במפעל הבשר, בקניית מכונות חדשות, וכדומה.

אנשים רבים הבטיחו שיקנו את הבשר שייצר, ובאמת בתחילה הצליח במכירתיו, אך לאחר תקופה קצרה הפסיקו לקנות ממנו, והפסיד את כל הכסף שהשקיע.

לעומת זאת, אברך שני השקיע מאתיים אלף ש"ח, ופתח חנות קטנה ופרח ושגשג. "ה' מוריש ומעשיר" (שמואל א' ב, ז), אין הדבר תלוי בחוכמתו של האדם, ולא בשום גורמים טבעיים, רק ה' יתברך הוא שקובע.

יום אחד ניגש אלי אברך צעיר לאחר חתונתו שעלה ונתעלה בישיבה,

להצלחת
שמעון בן אסתר

קיר הכספת: "אני רוטשילד, אמרת
כל ימי שמרעב לא אמות, כיון שיש
לי כסף וזהב לרוב להשביע בהם
את רעבוני, אך עתה נוכחתי לגלות,
שכל הזהב והיהלומים אינם יכולים
להושיעני..."

כך הוא מת, המסכן, בתוך הכספת.
לאחר שלושה ימים פתחו בני
משפחתו את הכספת, ומצאוהו ללא
רוח חיים.

כבר הודיענו קהלת (ט, יא): "וְגַם לֹא
לְחַכְמִים לָחֶם וְגַם לֹא לְנַבְנִים עֵשֶׂר".
לא בחוכמתנו ובכישרונותינו אנו
מביאים עלינו את השפע והברכה.
לא! אלא מה שנגזר על האדם - זה מה
שהוא יקבל. מה שמוטל על האדם זה
לעמוד איתן בכל הניסיונות והקשיים,
ולהאמין בלב שלם שהוא יתברך
יכלכל ויזון אותו כפי רצונו יתברך.

רק שימשיך ללמוד ולהתעלות.
ה' יתברך לא מקפח שכר כל בריה.

מעשה נורא אירע עם אחד מעשירי
משפחת רוטשילד, שביום מן הימים
נכנס לכספת הגדולה שלו כדי לקחת
יהלום יקר, אך ננעל בתוך הכספת
ולא היה יכול לצאת. הוא צעק וזעק
לעזרה ואף אחד לא שמע אותו כיון
שהכספת היתה אטומה.

בני משפחתו הזמינו משטרה,
וחיפשוהו בכל רחבי העיר שמא
חטפוהו, אך הוא - המיליארדר הגדול,
בעל הכסף וזהב והיהלומים היקרים
בעולם, הבעלים של רחובות ובנייני
ענק - נשאר לבדו בכספת, ללא מזון
וללא מעט שתיה להשיב את נפשו.
לפני פטירתו כתב בדם אצבעו על

מתנת ארץ ישראל

הארץ".

הר סיני וארץ ישראל, קשורים זה לזה בקשר בל ינתק. במעמד הר סיני, כאשר ניתנה תורה לכלל ישראל - אז גם ניתנה להם המתנה הנפלאה הנקראת ארץ ישראל. ואף שהקב"ה כבר הבטיחה לאברהם אבינו באומרו "כִּי אֶת כָּל הָאָרֶץ אֶשְׂר אֶתֶּה רֹאֶה לְךָ אֶתְנַנֶּה וְלִזְרַעֲךָ עַד עוֹלָם" (בראשית יג, טו), הכוונה היתה שהקב"ה עתיד לתת את הארץ לבני ישראל, אבל ישנם תנאים לנתינה זו. המתנה שנתן הקב"ה לא נשלמה אלא עם קבלת התורה, ותנאי התנה עמם השי"ת, שרק אם יקיימו את התורה - תהיה הארץ שלהם.

במצות שמיטה, הקשורה לארץ ישראל, הושלמה המתנה. כאן, בציווי זה, קיבלו את החותמת כי ארץ ישראל שייכת רק לכלל ישראל. זו מתנת אלוקים, שאף אומה אינה יכולה לקחת מאיתנו. אומנם במהלך הדורות באו אומות אחרות, היגלו את ישראל וכבשו את הארץ, אבל אין להם יד ורגל בה, כי היא נתונה במתנת

וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינִי לֵאמֹר
(ויקרא כה, א).

מפרשי התורה שואלים, מדוע הזכירה התורה דווקא בפרשה זו של שמיטה כי היא נאמרה "בהר סיני", והרי כל התורה כולה ניתנה בהר סיני?

ומביא רש"י את דברי ה"תורה כהנים": "מה שמיטה נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני".

שואל על כך ה"אור החיים" הקדוש: מדוע לימדה התורה עניין זה, שכל כללי ודקדוקי המצוות נאמרו בסיני, דווקא במצות שמיטה ולא במצוות אחרות, כמו שבת, תפילין או ציצית? מה מיוחד במצוות השמיטה?

מתרץ ה"אור החיים" הקדוש:

"ואולי כי לצד שהזכיר מתנת הארץ, דכתיב 'אשר אני נתן', דקדק לומר 'בהר סיני', לומר כי מחמת הר סיני, פירוש מה שקיבלו בו, היא שנגמרה המתנה, שעל מנת תורה נתן ה' את

עולם רק לעם ישראל.

לאחר כיבוש העיר ביתר, בעקבות המרד שהיה בתקופת בר כוכבא, זרם הדם עד הים הגדול, ובמשך שבע שנים לא היה צורך לזבל את הקרקעות הללו, בגלל הדם שדישן אותם.

על כך אומרת התורה (ויקרא יח, כח):
 "וְלֹא תִקְיֵא הָאָרֶץ אֶתְכֶם בְּטַמְאֶתְכֶם אֶתְהָהּ", כאשר לא מקיימים את התורה, אין זכות להישאר בארץ. הרמב"ן (ויקרא יח, כה) מבאר שאינו דומה מי שעושה עבירה בחוץ לארץ, למי שחוטא בפלטרין של מלך, בארמונו של מלך מלכי המלכים. אין לו זכות קיום במקום זה, ולכן הארץ מקיאה עוברי עבירה.

יש מנהיג לבירה! הכל של הבורא יתברך! לאדם אין כלום!!
 האדם הוא לא הבעלים על הקרקע ולא על שום דבר, אלא הכל של הקב"ה. וכשמקיימים את תורתו - זוכים לכל הברכות כולם!

התורה אוסרת לתת לגוי מתנת חנם, באומרה (דברים ז, ב): "וְלֹא תִתְּנֶנּוּם". כך גם הקב"ה אינו נותן לגויים מתנות חנם, לפיכך כל עוד לא קיבלו ישראל את התורה ונעשו עם ה', לא ניתנה להם מתנה כה נפלאה של ארץ זבת חלב ודבש. רק כאשר קיבלו את התורה, יכלו לקבל מתנה מיוחדת זו, כפי שאמר הכתוב (במדבר כא, יט): "וּמִמֶּתְנָה נִחְלִיאֵל". הקב"ה מנחיל לנו מתנות נפלאות, אם אנו לומדים את תורתו. אבל בלי קבלת התורה, לא נוכל לקבל מתנות, אלא יהיה עלינו לעבוד ולהילחם כדי להשיג דבר-מה.

על כן, כאשר חטאו בני ישראל בעבירות החמורות ביותר, הם גלו מארצם. נהרות של דם נשפכו בארץ ישראל, כאשר הרומאים החרیبו את הארץ. חז"ל (גיטין נו ע"א) מספרים כי

דברי סופרים חביבים יותר מדברי תורה

בידו ויאיים עליך שהוא עומד לירות
 בך - הלא פחד אימים יאחז אותך.
 ואם יבואו שני חיילים משני הצדדים -
 הפחד יהיה כפול ומכופל. ואם תעמוד
 לפני כיתת יורים המכוונים אליך נשק
 - אי אפשר לתאר את הפחד שיפול
 עליך."

"ובכן", סיים ה"חזון איש" ואמר, "דע
 לך, הפחד שלי מפני איסור דרבנן, גדול
 הרבה יותר מהפחד שיפול עליך מפני
 כיתת יורים!"...

כך צריך לפחד מאיסורי דרבנן. חז"ל
 (עבודה זרה לה ע"א) דורשים על הפסוק
 בשיר השירים (א, ב): "פי טובים הדיך
 מִיָּין": "אמרה כנסת ישראל לפני
 הקדוש ברוך הוא: ריבוננו של עולם,
 ערבים עלי דברי דודיך יותר מיינה של
 תורה" - דברי סופרים חביבים יותר
 מדברי תורה (ובירושלמי ברכות פ"א ה"ד
 הגירסא היא 'כיינה של תורה').

וּבְשֵׁנָה הַשְּׂבִיעִית שֶׁבַת שְׁבֵתוֹן יְהִי
 לְאָרֶץ שְׁבֵת לָהּ (ויקרא כה, ד).

שמיטה בזמן הזה, לדעת רוב
 הפוסקים, היא רק מדרבנן. ישנם
 בני אדם שאינם מתייחסים למצוות
 דרבנן באותו כובד ראש כמו מצוות
 דאורייתא, לכן היו שחיפשו כל מיני
 'היתרים' כדי שלא יהיה צורך לשמור
 שמיטה כהלכתה.

אחד מאותם רבנים מתירים הגיע
 אל ה"חזון איש" וצ"ל ובפיו שאלה:
 מדוע רבנו כל כך נחרץ בדעתו על
 ענין השמיטה, והרי שמיטה בזמן הזה
 היא 'סך הכל' דרבנן, ומדוע לא לחפש
 איזה היתר, כדי שאפשר יהיה לעבוד
 את הקרקע בשמיטה?

השיבו ה"חזון איש": "אמשול לך
 משל, כדי שתבין את התייחסותי
 לאיסורי דרבנן:

"הנה, אם יבוא אליך חייל גוי עם אקדח

האמת יקרה אך משתלמת

לא יסמכו עליו וימנעו מלקנות אצלו או לערוך עימו עסקאות. לעומתו, אדם ישר המקפיד על מידת אמת, זוכה לאמון הבריות והלקוחות נהנים לשוב אליו פעם אחר פעם.

כשנכנס אדם לחנות דגים ושואל את המוכר: "מתי הגיעו הדגים האלה? הם טריים מהיום?" אם פעם אחת עונה המוכר: "טרי, טרי, לפני שעתיים הגיעו לחנות", הלקוח שמח ומרוצה. אולם אם התשובה חוזרת על עצמה בכל פעם, ולאט לאט הוא מגלה שלא תמיד היא תואמת למציאות, כבר לא מתחשק לו לקנות בחנות הזו, גם אם הדגים נשמרו היטב בהקפאה, ובוודאי אם מתברר שאפילו על ההקפאה לא הקפיד כל כך המוכר...

לעומת זאת, אם המוכר יאמר לו: "ראה נא, ידידי, הדגים הגיעו לפני יומיים, אך נשלחו מיד להקפאה, ואין בכך כל בעיה, הן גם אתה, בבית, מכניס אותם למקפיא עד ערב שבת..." - אולי יפסיד לקוח אחד שמתעקש

ולא תונו איש את עַמיתו (ויקרא כה, יז).

לעיתים מצות "לא תונו" - שלא להונות ולשקר את הזולת, עולה לאדם בדמים מרובים. אם על ידי שקר ורמאות באפשרותו להרוויח כסף - הרי שאמירת האמת גובה ממנו מחיר.

ואף על פי כן, אומר לנו שלמה המלך (משלי כג, כג): "אמת קנה ואל תמכור". קנה את האמת שלך במחיר מלא - בויתור על הרווח שיכולת להרוויח באמצעות השקר, ולעולם אל תמכור אותה בעד בצע כסף או טובת הנאה אחרת.

מלבד מה שמחויבים אנו להתרחק מדבר שקר ולשמור על מדת האמת בכל מחיר, גם הרווח שניתן להרוויח כביכול על ידי שקר, הוא מדומה בלבד.

לדוגמה: סוחר או בעל עסק יכול פעם, פעמיים ושלוש להרוויח על ידי שקרים, אך בסופו של דבר הוא יתפרסם כאדם בלתי מהימן ואנשים

לעומת זאת, המילה 'שקר' מורכבת מאותיות בעלות רגל אחת בלבד - או חסרות רגליים ובסיס לחלוטין. האות ש' עומדת על זווית, מעין קוץ מחודד. האות ק' מורכבת מאותיות ר' וו' שאינן יכולות לגעת זו בזו, וכל אחת מהן עומדת על רגל אחת בלבד, והאות ר', שוב, מתנדנדת על רגל אחת.

השקר אינו עומד! ואם נראה לך שהצלחת והרווחת מן השקר, דע לך שהרווח הזה אינו יציב, סוף האמת להתגלות ותצא מופסד מכל העניין. לכן, קניית האמת היא העסקה המשתלמת ביותר, אך מכירתה - מתכון בדוק לכישלון.

על דגים שהגיעו היישר ממצולות הים, אך ירוויח ביושר את אמונם של הלקוחות, שיגידו גם לידידיהם: "דגים אני קונה רק אצל פלוני. אפשר לסמוך עליו בעיניים עצומות!"...

אכן, האמת לעתים יקרה - אך תמיד משתלמת.

אמרו רבותינו (שבת קד ע"א): "קושטא - קאי, שיקרא - לא קאי", כלומר: האמת - עומדת, והשקר - אינו עומד. וסימנך: כל אותיות המילה 'אמת' הן אותיות יציבות. לאות א' יש שתי רגליים, לאות מ' - בסיס רחב, ולאות ת' - גם שתי רגליים.

תורמים

104 ש"ח

למוסדות אור החיים

כסגולת ר' חיים פלאגי

רבי חיים פלאגי מציון בספרו 'מועד לכל חי' (מסלה שמבואת בספר הקדמון 'ספר תעשה הצדקה דף קט ע"ב) **כה דברי!:**

ערב שבועות - יפריש צ"א (91) פרטות
וישלם על שיעור ב' פעמים ב'ן (בן בנימטריה 52. כלומר: 2*104=)
ויתנם לתלמיד חכם עני ועניו,
והוא תיקון לעון אדם הראשון ועון העל ולפגם הברית,
והוא סגולה לחשובי בניו ולקרוב הגאולה

לפרישים: **02-5000455**

אבן יקרה

יהודי קשה-יום, שלא הצליח בעסקיו, הגיע למצב שאפילו פת לחם לא היתה לו. ומה עושה יהודי במצב כזה? זועק להשי"ת שיעזרהו למצוא טרף לביתו ולהשביע את רעבונו.

ואכן, "שְׁוַעַת עֲנִיִּים אֶתָּה תִשָּׁמַע. צַעֲקַת הַדָּל תִּקְשָׁיב וְתוֹשִׁיעַ". לפתע הבחין באבן נוצצת מונחת על רצפת הרחוב. הרימה והלך לתופר הבגדים, בתקווה שיסכים לקנות ממנו אבן זו, כדי לתפור אותה באחת החליפות.

החייט התבונן באבן, ושאל בתדהמה: "כלום באת לצחוק עלי? האבן הזאת יקרה מאוד, ולא תוכל למכור אותה אלא רק אצל צורפי הזהב, לא אצלי!"

היהודי ניגש לצורף הזהב והראה לו את האבן הנפלאה. המוכר התפעל

אם בְּחַקְתִּי תִלְכוּ וְאֵת מִצּוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם (ויקרא כו, ג).

ה"אור החיים" הקדוש בביאורו האחד-עשר מבאר, שהתורה נקטה בלשון "תִּלְכוּ", להורות שאת שכר התורה והמצוות לא נקבל בעולם הזה, אלא נלך עמו לעולם הבא.

התורה אינה מזכירה את שכר המצוות, וכבר אמרו רבותינו (קידושין לט ע"ב): "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", זאת לפי שאין שום דבר בעולם שיוכל להכיל ולהשתוות לערכה ושכרה של מצוה אחת ממצוות התורה.

ה"חפץ חיים" זצ"ל הטיב לבאר זאת במשל נפלא:

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

חושבני ששוויו מאה דינרי כסף", ענה העני.

השר הכניסו לבית הגנזים, פתח לו מגירה גדולה ואמר: "יש כאן אלף דינרי זהב, הם שלך!" היהודי כמעט והתעלף...

"גם במגירה השנייה יש אלף דינרי זהב, וגם בשלישית, וכל זה שלך"

היהודי צנח על הארץ, פרץ בבכיות של אושר ושמחה, ונתן הודאה להשי"ת על הממון הרב ששלח לו במציאת האבן הקטנה.

והנמשל: כל מצוה ממצוות התורה הקדושה, היא בבחינת אבן יקרה שהקב"ה מניחה בכתרו, ולכן אין גבול לשכר שאדם יקבל בעבור האבן הקטנה הזאת שהונחה בכתרו של המלך בזכותו. לא ניתן לְסַפֵּר את אוזנו של ילוד אישה, בשר ודם, בגודל השכר על הנחת תפילין, על עניית "יהא שמיה רבה" בכוונה, על מעשה צדקה וחסד, ומעל לכל: על לימוד תורה, "ותלמוד תורה כנגד כולם" (פאה א, א). בדומה לאותו יהודי עני שלא

ממנה מאוד ושאל: "היכן השגת את האבן הזו? זו אבן יקרה מאוד המתאימה לאוצרות המלך!"

נסע היהודי לעיר הבירה ודפק בשערי ארמון המלוכה. לשאלת השומרים מה מבוקשו, אמר כי בידו אבן יקרה שהמלך ודאי יחפוץ בה.

מיד הכניסוהו פנימה, לטרקלין המלך, שם הוציא מכיסו את האבן היקרה והציגה לפני המלך.

המלך התפעל מיופייה והדרה של האבן והחליט לקובעה בכתר מלכותו, וביקש להעניק ליהודי שמצאה כסף וזהב לרוב מאוצרות המלוכה.

שר הכספים נכנס, יחד עם היהודי - שלא זכה מימיו לגעת בכסף וזהב - לבית האוצרות. וכדי להמחיש לו את הזכייה הגדולה, בה זכה, החל לדבר על לבו, ושאלו: "האם יודע אתה כמה עולה דינר כסף?"

"אלף פרוטות נחושת", ענה העני.

"וכמה עולה דינר זהב?" שאל השר.

"אף פעם לא היה לי דינר זהב, אך

גדולה. ריחות נעימים של מאכלים ערבים בקעו מהבית ונכנסו לאפו של העני. ומכיוון שלהיכנס לתוך הבית ולאכול מהתבשילים הוא לא הורשה - היה עליו למצוא איזושהי נחמה פורתא בהרחת הריח... זוהי "קורת רוח"!

ישנם אנשים שלא יורשו להיכנס לגן עדן בעולם הבא. אומנם, הם כן הגיעו למדרגה שירשו להם לעבור מבחון, וליהנות מהריח הבוקע מבפנים. גם זו דרגה של שכר, שלא כולם יזכו גם לה, אולם זו מדרגת השכר הנמוכה ביותר.

כנגד זה מציבה המשנה את "כל חיי העולם הזה". לכל אדם יש במהלך החיים רגעים ושעות של אושר. אם יקבץ את כל אותן שעות אושר שחווה במשך כל שנות חייו, וידחוס אותן לתוך רגע אחד - אין ספק כי האושר שברגע הזה יהיה גדול מאוד.

ואם בתוך הרגע הזה יוסיף וידחס גם את כל שעות האושר של קרוביו וידידיו, במשך כל ימי חייהם - האושר יתעצם לאין ערוך.

הצליח לקלוט את גודל השכר שקיבל על האבן הקטנה שמצא.

רק לאחר פטירת האדם, כאשר "יִתְּלוּ" לעולם הבא, לאחר שאדם מזדכך ויִמְשִׁיל מעליו את מלבוש הגוף, ונותר רק עם הנשמה - יוכל לקלוט את השכר העצום והנפלא עבור כל מצוה. או אז, יבין האדם אלו אבנים יקרות היה באפשרותו להשיג, ויתחרט על כך שלא השקיע והתאמץ יותר לקיים עוד מצוה ועוד מצוה.

שנינו במשנה באבות (ד, י): "יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה". כדי לקבל איזושהו מושג על ההשוואה בין השניים, עלינו להבין מהי "קורת רוח" מחד גיסא, ומה הם "כל חיי העולם הזה" מאידך גיסא.

בנו של הסבא מקלם, רבי נחום זאב זיו זצ"ל, הגדיר את הדברים באופן הבא: נתאר לעצמנו אדם עני, שמזה זמן רב לא בא אוכל לפיו, עבר ליד בית של עשיר בדיוק כשנערכה בו סעודה

אומרים לנו חז"ל ששעה אחת של "קורת רוח" בעולם הבא גדולה לאין ערוך מהאושר הזה! ומשום כך "שכר מצווה בהאי עלמא - ליכא".

ה"חפץ חיים" היה אומר, נתבונן רק על שכר אחד שהתורה מבטיחה על "אם בחקתי תלכו - שתהיו עמלים בתורה", והוא: "וְהַתְּלַכְתִּי בְּתוֹכְכֶם" ומפרש רש"י: "אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם, ולא תהיו מדעזעים ממני". האם יש מטבע בעולם הזה, שיכול להשתוות לעונג רוחני, עליון, שכזה?

הרי אם שר חשוב יזמין אדם לטייל עמו במשותף - לא יהיה קץ לאושרו של אדם זה. לכל מקום שילך יספר

ואם יצרף גם את אושרם של כל בני עירו, ויוסיף ויצרף את אושרם של כל בני המדינה, ואת אושרם של כל יושבי תבל כמשך דור שלם, כולם נקבצו באו אל תוך הרגע הזה - תכלינה המילים לתאר את עוצמת האושר הזה.

אולם, עם כל עוצמתו של האושר הזה, לא הגענו עדיין להגדרה של "כל חיי העולם הזה".

להיקפה המושלם של הגדרה זו יש לצרף את כל האושר של כל יושבי תבל מראשית הבריאה ועד סוף כל הדורות. אם נִרְכֶּז את כל זה אל תוך רגע אחד - זה ייקרא "כל חיי העולם הזה".

ועל מידת אושר זו - אשר אין בכוח השכל האנושי לְהַבִּינָה וּלְהַכִּילָה -

ולשנן, יומם ולילה לא ישובתו (בראשית ח, כב), כדי ליהנות מהטיול ולא לבוש...

התורה ממשיכה ומתארת גם את הצד השני, אם, חלילה, "בחוקותי תמאסו", ומתארת את כל הקללות העתידות לבוא בשל כך.

ה"חפץ חיים" זצ"ל היה מבאר את המשנה באבות (ו, ב): "בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה", שכל "אוי" שעם ישראל צועק - הוא משום עלבונה של תורה! שורש כל הצרות המתרגשות ובאות על היהודי הוא, שהתורה מונחת בקרן זוית ולא עמלים בה.

התורה הקדושה, והעמל בה, היא סוד קיומו של העם היהודי, וככל שלימוד

על הכבוד הגדול שנפל בחלקו... ואם לא השר, אלא המלך, יהיה זה שיזמין אותו - על אחת כמה וכמה. "טיילתי עם המלך" יתפאר בפני כולם. ואם במלך בשר ודם כך - מה נאמר ומה נדבר על טיול משותף עם מלך מלכי המלכים בעולם הבא?

אולם בטיול המשותף הזה - אמר ה"חפץ חיים" - הקב"ה יבקש ממך: 'בני היקר! אולי תוכל לחזור בְּפָנַי על הסוגיה, מהתורה שלי, אם קורה היא משום היכר או משום מחיצה. איך הגדירו הראשונים את סברות המחלוקת? מה הוסיף המהר"ם שיף על כך?... איזה ביזיון יהיה למי שלא יִדַע לענות, איך הקב"ה יסתכל עליו!

צריך להתכונן לטיול הזה, התקן עצמך בפרוזודור! צריך לנצל את הזמן ללמוד

ומהיכן יתפרנסו כל לומדי התורה?
אל דאגה! התורה מבטיחה: "וְנִתְּתִי
גְשָׁמֵיכֶם בְּעֵתָם וְנִתְּנָה הָאָרֶץ בְּבוֹלָה
וְעֵץ הַשָּׁדֶה יִתֵּן פְּרִיֹו". אדם יזרע -
ויקצור פי אלף אלפים. כל השפע
שבעולם יבוא מארץ הקודש, מבתי
המדרש, מהתורה הקדושה - מקור
השפע.

ומה עם הביטחון? אל דאגה! התורה
מבטיחה "וַיִּשְׁבְּתֶם לְבַטָּח בְּאֶרְצְכֶם" -
יהיה בטחון!

עלינו לדעת שכל הצרות שישנן
בעולם - כל העוני והחולאים המשונים
- הכל נובע מחוסר תורה! אם התורה
תתרבה - האוויר יהיה צח, לא יהיו בו
חידקים ואנשים יהיו בריאים שלמים
ומאושרים, כי התורה כוללת כל
הטובות שבעולם (אור החיים הקדוש דברים
כו, ח).

התורה יתרבה ויתעצם - כן יסתלקו
הייסורים והצרות וירבה השפע
והברכה בעולם.

התורה היא כלי מחזיק ברכה: ככל
שיתרבו לומדי התורה כן יתמעטו
אויבינו ושונאינו, ותתקיים הברכה
"וְרִדְפוּ מִכֶּם חַמְשָׁה מְאֹה וּמְאֹה מִכֶּם
רִבְבָה יִרְדְּפוּ וְנִפְלוּ אֵיבֵיכֶם לְפָנֵיכֶם
לְחָרֵב". מעט יכיל את המרובה. כלי
אחד יחולל שמוות באויבינו יותר ממה
שיכולים אלף חיילים לעשות! זה
ברור כשמש בצהרים! "אמר אביי"
אחד - והטיל שלנו יפגע במטרה...
אולם כל זה מובטח לנו רק אם נהיה
עמלים בתורה, והתורה לא תיעלב
מכל מיני קריאות בנוסח של "שוויון
בנטל", "שיצאו לעבוד" וכדומה.
דיבורים כאלו יוצרים חורים בכלי
הזה, המחזיק ברכה, וגורמים לברכה
להיאבד ולצרות הבאות.

כתר תורה

המסתמכים על תורת אבותיהם לאלה היגעים בתורה בעצמם, להבדל בין נחל למעיין. נחלים זורמים לאורך אפיק מסוים, אך בסופו של דבר מתייבשים. לעומתם, המעיינות הפורצים מתוך הסלעים זוכים לנביעה תמידית.

יהודי שהגיע מבית שנשמע בו קול תורה יומם ולילה, ואפילו משושלת תלמידי חכמים, אך אינו לומד בעצמו - הנחל ייבש אצלו. יגיעת וידיעת התורה שהיו נחלת אבותיו לאורך שנים, לא יסיפו להתקיים בזמנו.

לעומת זאת, יהודי השוקד על התורה הקדושה, אפילו אם לא זכה להתחנך ללימוד תורה, ואפילו אם ראשו אטום וריק - יזכה שהתקיים אצלו "אבנים שחקו מים", וגם אל לבו תחדור תורת מים חיים ומעיינותיו ינבעו עוד ועוד.

בספר 'נחלת אבות' מביא מעשה שאירע בתונים, לפני שנים רבות. יהודי בשם יעקב התפרנס בדחקות

וְנַתַּתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעֵתָם (ויקרא כו, ד).

במדרש (ויקרא רבה לה, ח) מובא על פסוק זה: "שלוש נתנו מתנה לעולם - התורה והמאורות והגשמים, התורה מניין? שנאמר: 'ויתן אל משה ככלתו', המאורות מניין? שנאמר: 'ויתן אותם אלקים', הגשמים מניין? שנאמר: 'ונתתי גשמיכם בעתם'."

התורה היא מתנה לישראל - "ונתן לנו תורתו תורת אמת". היא נתנה לנו חנם, וכל הרוצה ליטול - יבוא ויטול, וכדברי התנא באבות (ב, יב): "התקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך".

התורה - אינה ירושה לאדם! גם אם אביו וסבו היו תלמידי חכמים גדולים, רבנים ידועי שם או דיינים הבקיאים בכל חלקי השולחן ערוך, אם לא יתקין את עצמו לשבת וללמוד, יישאר בור ועם הארץ. התורה אינה עוברת בירושה; מי שעמל בה - קונה אותה לעצמו, ובעצמו.

ה"מאירי" דימה את ההבדל בין

התקהלות גדולה ברחוב העיר. אלה מנסים לנקות את בגדי הרב, אלה צועקים על יעקב, ואלה מנסים להסות את המהומה מפני כבודו של הרב.

בשלב מסוים אסף יעקב את כלי עבודתו שהתגוללו סביב, אחז בידו של בנו נפתלי, ובבושת פנים פילס את דרכו אל ביתם הדל.

כך עשה הלוך ילך ובכה, עד שהגיעו אל ביתם.

מיד כשנכנסו הביתה, פנה נפתלי המבויש לאמו וסיפר לה מה אירע. "אינך מתארת לעצמך מה קרה היום!" קרא בככי. "כולם צעקו על אבא וביזוהו! את הרב כיבדו, ורחצו את בגדיו, ואת אבא ביישו ברחוב העיר! בכלל, אמא, איני מבין: מדוע את הרב כולם מכבדים כל כך?"

רבה ממכירת חמר, ששימש ליצירת כלים ומוצרים שונים. בעזרת בנו הצעיר, נפתלי, אשר אפילו לגיל בר מצוה לא הגיע, היה מכין את החומר הבוצי והמלכלך, ואת תוצרתם היו מוכרים בשוק.

פעם אחת עבר רב הקהילה במקום שבו עמדו יעקב ובנו נפתלי, והנה, אירעה תקלה וכאשר ביקש יעקב להניח את קערת החמר הגדולה, התהפכה זו, והחמר נשפך על רגלי הרב, וטינף את בגדיו ונעליו.

מלוויו של הרב סבורים היו בטעות שלא תקלה היתה פה, כי אם חוצפה וגסות רוחה, ונזפו ביעקב, ואף הרב הביט בו בחומרה. יעקב, שחרה אפו על עלילת השווא, הגיב בחוסר דרך ארץ, וכמובן, הגביר עוד יותר את חמתם של הסובבים. עד מהרה נוצרה

העשירים".

הרעיון כבש את לבו של נפתלי: יגיע לבבל, ושם ילמד בשקידה ובהתמדה עד שיהפוך לרב בעצמו!

הוא שיתף את אביו בתכניתו. תחילה נבהל יעקב וניסה להניאו מהרעיון: "ילד צעיר אתה, בן עשר שנים! כיצד תגיע עד בבל? אפילו לשלם לאדם שייקח אותך עמו איני יכול!"

"השיירות לבבל מצויות, אבא", השיב נפתלי בתחנונים. "אבקש להצטרף לאחת מהן בתמורה לשירותים שונים שאבצע עבור הנוסעים ובעל העגלה במהלך הדרך. אנא, אבא! רוצה אני ללמוד תורה בבבל!"

חלפה תקופה קצרה והאב נוכח לראות שהחלום עדיין מפעם בלבו של בנו, ולאחר שבדק כי ההצעה להצטרף לשיירה בתמורה לסיפוק שירותים אכן מעשית, נתן לו את ברכתו. "לך, בני", אמר לו בהתרגשות. "לך ולמד, ומי ייתן ואזכה שאני, יעקב מוכר החמר, אהפוך לאביו של תלמיד חכם".

"את הרב מכבדים משום שהוא תלמיד חכם", הסבירו לו ידידי המשפחה ששמעו את כל אשר קרהו, וגם את שאלתו. "הוא לומד תורה, והתורה מגדלת את האדם ומרוממת אותו. אנו מצווים לכבד לומדי תורה, ותלמידי חכמים כמו רב הקהילה - על אחת כמה וכמה".

"ככה?" השתאה נפתלי. "לומדי תורה זוכים לכבוד? אלך גם אני ללמוד! היכן יכול אני ללמוד תורה?"

"בכל מקום יכול אתה לפתוח ספר ולהתחיל ללמוד, אולם אם תחפוץ שמישהו ילמד אותך, יהיה עליך לשלם לו".

"מוכרח אני שמישהו ילמדני", התכרכמו פניו של נפתלי. "הרי איני יודע צורת אות! אך גם אין לי שום אפשרות לשלם בתמורה".

"אם כך", ענה לו אדם שלא היה מיושבי המקום, "עליך הגיע לבבל. בבבל תומכים העשירים בלומדי התורה. כל עוד שוקדים הלומדים על תלמודם, סמוכים הם על שולחן

"מרגע זה אתה חשוב כבני", הודיע לנער, ומיד שלח אותו להתרחץ ולנוח מהדרך הארוכה. בינתיים הודיע לאשתו כי משפחתם התרחבה מעט, וביקש ממנה לדאוג לכל צרכיו של הנער.

נפתלי התרחץ ונח מעט, ועד מהרה ניגש לרבי עובדיה וביקש: "ללמוד תורה באתי".

"בוודאי!", נענה רבי נפתלי. "יום חמישי היום. מיד בבוקרו של יום ראשון נלך יחד לישיבה".

"ביום ראשון? שלושה ימים אאבד לשווא? והלא רק כדי ללמוד הגעת...". ראה רבי עובדיה את להיטותו, קרא לבנו הגדול וביקש ממנו: "שב נא עם נפתלי, והתחל ללמד אותנו את סדר האל"ף בי"ת".

נפתלי התגלה כנער מוכשר ובעל זיכרון. תוך ימים ספורים הכיר את האותיות ואת סימני הניקוד, ובטרם חלף שבוע מאז הגיע לבבל, כבר ידע לקרוא בעצמו. רבי עובדיה היה מאושר בזכות שנקרתה לדרכו, ושכר

הילד נפרד ממשפחתו. מתונים עיר הולדתו הגיע לטריפולי שבלוב, שם הצטרף לבעל עגלה שהופקד על העברת משלוח של פירות מובחרים מטריפולי לביתו של גביר גדול שהתגורר בבבל.

כשהגיעו לביתו של הגביר, רבי עובדיה בן עלי, סייע נפתלי בפריקת המשלוח, ואחר כך הוזמן להיכנס אל הטרקלין, יחד עם בעל העגלה.

הגביר הושיבם בכבוד, ביקש שיגישו עבורם ארוחה קלה והתעניין אודות הילד - מיהו ומנין בא. "איני יודע בדיוק", משך בעל העגלה בכתפיו. "הוא הצטרף אלי בטריפולי כשוליה, אך הוא אינו טריפוליטאי".

"מנין אתה?" שאל רבי עובדיה את הילד. "מדוע באת הנה?"

"באתי הנה מתונים כדי ללמוד תורה", השיב נפתלי בפשטות. "אמרו לי כי כאן אפשר למצוא מי שילמדני גם ללא תשלום".

שמע רבי עובדיה, שהיה איש ירא אלוקים, את התשובה, ותיפעם רוחו.

ונטל לעצמו את השלטון, התייצב המצב בארץ, ואף היהודים שבו לבתיהם. אז ניגש נפתלי לרבי עובדיה והתייעץ עימו האם מותר לו להשתמש בקערה. "שלך היא", פסק רבי עובדיה. "ואין ספק כי משמים שלחו לך אותה כשכר על שקידתך המופלאה בתורה".

לאחר זמן קצר נישא נפתלי לאחת מבנות המקום, ואף הוסמך לרבנות. בזכות הקערה שהתגלגלה לידיו, זכה שגם גדולה היתה על שולחנו, ושלח להביא את אביו עם כל משפחתו לבבל.

שנים נוספות חלפו. שמו של רבי נפתלי, שכבר התמנה לאב בית דין, התפרסם בכל העולם ויהודים מכל קצוות תבל הגיעו אליו כדי שיפסוק בעניינם. והנה, יום אחד נכנסו לחדרו של רבי נפתלי כמה אנשים מוכרים: רב הקהילה אשר בעטיו נחל אביו את הבזיונות ההם, וכמה מנכבדי העיר. מחלוקת התגלעה בין הרב ובין הקהילה בעניין שטח כלשהו, ורבי נפתלי דן בסוגיה בבקיאות ובלמדנות,

עבורו יהודי תלמיד חכם שילמדו מקרא, משנה וגמרא.

נפתלי ישב ולמד יומם ולילה בהתמדה עצומה. הוא צמצם במהירות את הפערים בינו לבין בני גילו, ולאחר תקופה נוספת החל לחבוש את ספסלי אחת מיישיבותיה המפוארות של בבל. עשר שנים חלפו על נפתלי בבבל. עשר שנים שבהן מרוחק היה ממשפחתו, אכל מעט וישן רק כמדת ההכרח, ואת כל זמנו הקדיש ללימוד התורה הקדושה.

בנקודת זמן זו, כשהיה נפתלי כבן עשרים, מת המלך ומריבה גדולה פרצה בין בניו. הארץ כולה הפכה לזירת מלחמה, והיהודים נמלטו למקומות מסתור, מפחד שמא יצא עליהם קצפו של אחד הצדדים.

יום אחד נקלע נפתלי לקרב רחוב, שבמהלכו נהרג אדם שנשא עמו קערת זהב יקרה. הקערה התגלגלה לקרן זווית, ועם שוך הסערה, נטל אותה נפתלי והחביאה בין חפציו.

לאחר שאחד האחים ניצח במלחמה

למה שזכיתי. והנה, בחסדי ה' לא חסר לי ממון, וכיון שרוצה אני לוודא כי לא נותרה בלבי שום קפידה, אשלם לך את מלוא סכום החוב שנגזר עליך בפסק הדין".

הרב ניסה להתנגד, אולם רבי נפתלי הפציר בו שיקבל את הכסף. "ה' חשבה לטובה" (בראשית נ, ט), אמר לו. "גם אני וגם משפחתי רק הרווחנו מאותו מאורע, בזה ובבא. הכסף הזה הוא כעין תשלום על הטובה שגמלת עמי. הן לולא קרה מה שקרה, עד היום עוד היינו אני ואבי מייצרים חמר בתונים..."

אכן, אין כתר תורה ניתן בירושה, וכל החפץ ליטלו - יבוא ויטול!

והכריע לטובת הקהילה. הרב צריך להחזיר את השטח ואף לשלם.

הנוכחים התפזרו, אולם אז ביקש רבי נפתלי כי הרב ייכנס שוב, ובינתיים שלח לקרוא לאביו. כשישבו רק שניהם בחדר, שאל רבי נפתלי את הרב האם הוא מזהה אותו. הרב השיב בשלילה, ואז נכנס אביו של רבי נפתלי לחדר, ורבי נפתלי אמר: "אותי אינך זוכר, הייתי ילד. אולם האם זוכר אתה כי פעם עברת ברחוב ונשפך על רגלך חמר מקערתו של אבי, העומד כאן עימנו?"

הרב החוויר, אולם רבי נפתלי מיהר להרגיעו: "אל דאגה. אין בלבי דבר עליך. רק בזכותך הגעתי הנה וזכיתי

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות
ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ריקאם הי"ו,
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,
אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,
התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איזה י"ל, מרים בת זרהה י"ל,
מוזל בת מרים י"ל, אליעזר בן רגינה י"ל, ר' יהודה בן עישה י"ל,
רחל רוחאם (ללה) בת נרקיס י"ל, תמר בת רגינה י"ל,
רחל בת נגימה כוכבה י"ל, לאה בת פנינה י"ל, אילן בן מוזל י"ל,
מרדכי צבי בן רגינה י"ל, ר' יגאל בן מלכה י"ל, יעקב בן ברטח י"ל,
יהונתן בן מרים י"ל, יוסף בן ציונה י"ל, ר' יצחק בן נעימה י"ל ת.נצ.ב.ה.